

Nr 562

Av herr Larsson, Sigfrid, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

I proposition 198 föreslår departementschefen att gränsskyddet för den inhemska sockerproduktionen skall bedömas med utgångspunkt från behovet av en odling av 45 000—51 000 hektar.

Åren 1936—1955 uppgick sockerbetsarealen i genomsnitt till 53 000 hektar och åren 1951—1955 till 54 000 hektar. Självförsörjningen med socker har varierat olika år men torde i medeltal ligga vid ca 90 %. Den lägre av de i propositionen angivna arealerna täcker vid medelskörd bara 75 % av det inhemska sockerbehovet och den högre ca 85 %.

I jordbruksprisutredningens betänkande har framhållits att en överskottsproduktion av flera jordbruksalster föreligger och att överskotten troligen kommer att stiga de närmaste åren. Ett undantag utgör socker, där produktionen understiger konsumtionen. Enligt utredningens prognoser kommer vi att 1960—1961 ha ett underskott på 97 milj. kg socker, men samma år ett överskott på 385 milj. kg vete. Gör man antagandet att nämnda år vetearealen minskades med 17 000—18 000 hektar och denna areal i stället användes för sockerbetsodling skulle självförsörjning nås i fråga om socker och veteöverskottet minskas med 15 %.

Det enda skäl som kan anföras mot att syfta till självförsörjning med socker är det f. n. låga internationella sockerpriset. I dagens läge kräves därför ett relativt starkt importskydd för att kostnaderna för en inhemsk sockerproduktion skall kunna täckas. Det har från beredskaps- och andra synpunkter länge ansetts angeläget att i likhet med vad som skett i övriga europeiska länder skydda vår inhemska sockerproduktion mot konkurrensen från rörsockerproducerande länder.

Av jordbruksprisutredningens betänkande framgår att varken vårt inhemska socker- eller sockerbetspris är särskilt högt jämfört med andra länder i Västeuropa.

Enligt motionärernas mening talar flera skäl för att bibehålla betodlingens nuvarande omfattning, dvs. en odling av 50 000—56 000 hektar. Bland dessa skäl kan anföras:

a) Den produktionsapparat som erfordras för odling och förädling av sockerbetorna från en dylik areal finns. Denna produktionsapparat undergår en ständig modernisering och rationalisering. Härvid är det syn-

nerligen betydelsefullt — och detta gäller såväl odlings- som fabriktionsledet — att odlingens omfattning inte varierar för starkt. Den krympning av arealen undan för undan som kan riskeras om skyddet av sockernärningen får den i propositionen föreslagna utformningen kommer under för övrigt lika förhållanden att öka produktionskostnaderna.

b) En målsättning att bibehålla nuvarande sockerbetsareal stimulerar till en rationalisering av såväl odling som fabrikation.

c) i samma mån som sockerbetsarealen minskas ökas överskottet av någon annan jordbruksprodukt.

d) Från beredskapssynpunkt är en sockerbetsodling som motsvarar 90 % av självförsörjning betydligt effektivare än en som täcker bara 75 % av konsumtionen.

e) För småbruket i de sockerbetsodlande områdena har denna odling stor betydelse, vilket med skärpa framhållits av småbruksutredningen.

Det är uppenbart att med nuvarande internationella sockerpris konsumenterna skulle kunna köpa socker något billigare vid minskad inhemsk odling. Men även om för dagen ingenting tyder på att det internationella sockerpriset kommer att stiga den närmaste tiden, rör vi oss dock här bara med prognoser, som alltid är mer eller mindre osäkra. Skulle priserna stiga och vi bli nödsakade att öka den inhemska sockerproduktionen, så skulle detta kräva betydande kapitalinvesteringar om vi minskat vår produktionskapacitet till exempelvis 75 % av det inhemska konsumtionsbehovet. Beträffande det internationella sockerpriset finns också anledning framhålla att detta inte är enhetligt. Enligt jordbruksprisutredningen betalade t. ex. Förenta staterna 1953 ett pris för från Cuba importerat socker som med 56 % översteg medelpriset för de europeiska leveranserna från samma exportland.

För att skydda sockernärningen så att den kan uppehållas vid sin nuvarande omfattning kan systemet med fasta importavgifter användas, men de bör givetvis anpassas efter den areal motionärerna föreslagit. Hänsyn bör vid nämnda avgifters bestämmande även tas till behovet av extra pristillägg för betor från odlingsområdena i Roma och Mörbylånga, ävensom till fraktlindring för betor odlade i Östergötland.

Då sockernärningen vid flera tillfällen intagit en särställning i fråga om skyddet, sammanhängande med de speciella förhållandena på den internationella sockermarknaden med dumpingpriser etc., ifrågasätter motionärerna om inte importmonopolet på socker borde bibehållas. Svenska Sockerfabriksaktiebolaget har i många år ensamt handhaft förädling av sockerbetor och importerat råsocker och av allt att döma skött denna uppgift på ett föredömligt sätt. Genom den insyn staten har beträffande så-

väl fabrikations- som odlingsledet föreligger ingen risk för att sockerpriset blir högre än som med hänsyn till produktionskostnaderna är skäligt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition 198 måtte besluta, att storleken av det gränsskydd, som framdeles skall utgå, bedömes med utgångspunkt från behovet av en odling av 50 000—56 000 hektar, därav lägst 5 600 hektar på Öland och Gotland, och att vid bestämmande av gränsskyddets storlek hänsyn tas till det extra pristillägg som bör utgå för betor från odlingsområdena i Roma och Mörbylånga, ävensom till fraktlindring för betor i Östergötland.

Alternativt hemställas att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition 198 måtte besluta att importmonopolet på socker bibehålles och att prissättning av socker och sockerbetor fastställas genom underhandlingar mellan berörda parter på liknande sätt som skett de senaste åren.

Stockholm den 19 oktober 1955

Sigfrid Larsson

G. Elofsson
vä

Alvar Andersson

Ivar Nilzon